

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

FILOZOFIJA

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2022./2023.

Ispitna knjižica 1

FIL.55.HR.R.K1.12

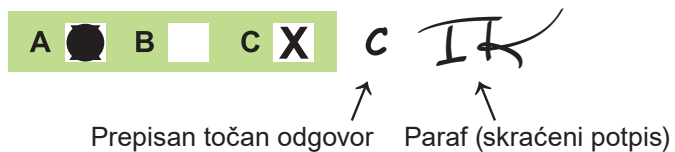

53240

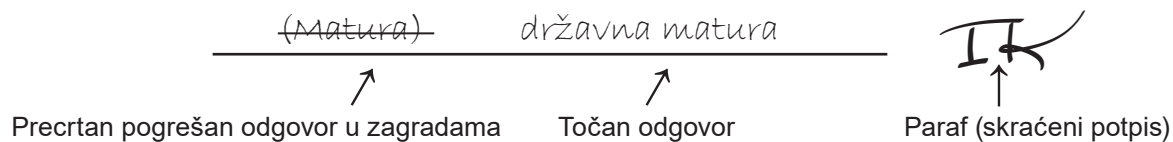
Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

Zadatci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama. Redoslijed rješavanja birajte sami.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli riješiti sve zadatke.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 1 praznu.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Koji je antički filozof tvrdio da svijet nema početka, već je oduvijek bio, jest i bit će vječno živa vatra koja se s mjerom pali i gasi?

A. Anaksimien
B. Heraklit
C. Pitagora
D. Zenon

(1 bod)

2. Koji je od navedenih pojmova obilježje atoma prema Demokritovu učenju?

A. materijalnost
B. duhovnost
C. neodredivost
D. promjenjivost

(1 bod)

3. Koji je filozof tvrdio da je dokaz postojanja pojedinačnih materijalnih stvari isključivo u njihovoj opaženosti?

A. Baruch de Spinoza
B. George Berkeley
C. John Locke
D. René Descartes

(1 bod)

4. Koji je najviši stupanj spoznaje prema Johnu Lockeu?

A. intuitivni
B. osjetilni
C. senzitivni
D. demonstrativni

(1 bod)

5. Što je prema Sokratovoj filozofiji uvjet kreposti?

- A. volja
- B. znanje
- C. intuicija
- D. osjetilnost

(1 bod)

6. Pozorno pročitajte tekst.

Zbrojiti sve vrijednosti svih ugoda, s jedne strane, te vrijednosti svih boli, s druge strane. Ako bilanca bude na strani ugoda, predstavljat će dobru tendenciju djelovanja u odnosu na cjelinu, s obzirom na interese dotične individualne osobe; ako bilanca bude na strani boli, predstavljat će lošu tendenciju djelovanja u odnosu na cjelinu.

Koji je od navedenih etičkih pojmova određen u tekstu?

- A. etičke vrline
- B. račun ugone
- C. kategorički imperativ
- D. hipotetički imperativ

(1 bod)

7. Koje je od navedenih djelovanja obilježje etike vrlina?

- A. djelovanje prema moralnim dužnostima
- B. djelovanje prema kategoričkome imperativu
- C. djelovanje u skladu s osobinama dobroga karaktera
- D. djelovanje prema načelu najveće sreće najvećega broja ljudi

(1 bod)

8. Koji je od navedenih filozofa tvrdio da su vladaru za uspostavu i održavanje političke zajednice dopuštena sva raspoloživa sredstva?

- A. Jean J. Rousseau
- B. John Locke
- C. Karl Marx
- D. Niccolò Machiavelli

(1 bod)

Filozofija

---

9. Koji od navedenih pojmova označava smisao društvenoga ugovora prema filozofiji politike Jeana J. Rousseaua?

- A. volja svih
- B. posebna volja
- C. opća volja
- D. pojedinačna volja

(1 bod)

10. Koji je od navedenih filozofa zastupao tezu da je pravednost prva vrednota društvenih institucija?

- A. Friedrich Nietzsche
- B. John Rawls
- C. Karl Marx
- D. Thomas Hobbes

(1 bod)

II. Zadatci povezivanja

U sljedećim zadacima **svaki** sadržaj označen brojem povežite **samo s jednim** odgovarajućim sadržajem koji je označen slovom.

Dva sadržaja označena slovom ne mogu se povezati.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

11. Svako navedeno metafizičko počelo povežite s odgovarajućim filozofom.

1. apeiron
2. broj
3. voda
4. zrak

- A. Anaksagora
- B. Anaksimandar
- C. Anaksimenes
- D. Empedoklo
- E. Pitagora
- F. Tales

(1 bod)

12. Svaki navedeni pojam spoznajne teorije povežite s odgovarajućim filozofom.

1. transcendentni uvjeti spoznaje
2. navika kao osnova kauzalnosti
3. metodička sumnja
4. epohé

- A. David Hume
- B. Immanuel Kant
- C. John Locke
- D. Piron
- E. René Descartes
- F. Zenon

(1 bod)

III. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.
Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

13. Koji je antički filozof smatrao da se bitak pojedinačnih stvari može objasniti na temelju materijalnoga, formalnoga, djelatnoga i svršnoga uzroka?

(1 bod)

14. Što je prema Renéu Descartesu supstancija koja je jedina uzrok same sebe te stvara protežnu i misaonu supstanciju?

(1 bod)

15. Koji je filozof u spoznajnu teoriju uveo načelo dovoljnoga razloga?

(1 bod)

16. Koji je antički filozof smatrao da je matematičko mišljenje priprema za filozofiju, a prisjećanje na ideje pripada istinskoj spoznaji?

(1 bod)

17. Kako se prema Immanuelu Kantu naziva praktičko načelo moralnoga zakona koje bezuvjetno vrijedi za svako umno biće?

(1 bod)

18. Kako se naziva filozofsko stajalište prema kojemu je svaki čovjek građanin svijeta jednak u svojim pravima sa svima drugima?

(1 bod)

IV. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

19. Ukratko objasnite što su za Aristotela etičke kreposti, dijanoetičke kreposti i eudajmonija.

1. etičke kreposti: _____

_____ (1 bod)

2. dijanoetičke kreposti: _____

_____ (1 bod)

3. eudajmonija: _____

_____ (1 bod)

20. Objasnite pojmove prirodnoga stanja, društvenoga ugovora i uloge suverena ili vladara u filozofiji Thomasa Hobbesa.

1. prirodno stanje: _____

(1 bod)

2. društveni ugovor: _____

(1 bod)

3. suveren (vladar): _____

(1 bod)

Prazna stranica